

Ноември 2019

EVN ЖУРНАЛ

Весник за партнерите
и соработниците

ЕНЕРГИЈАТА ШТО ВИ ТРЕБА!

Содржина 11/19

04

03 Обраќање на г. Роланд Циглер, Менаџер во EVN Македонија Електроснабдување, EVN Хоме, EVN Холдинг

04 EVN Хоме, најновиот член во семејството на EVN

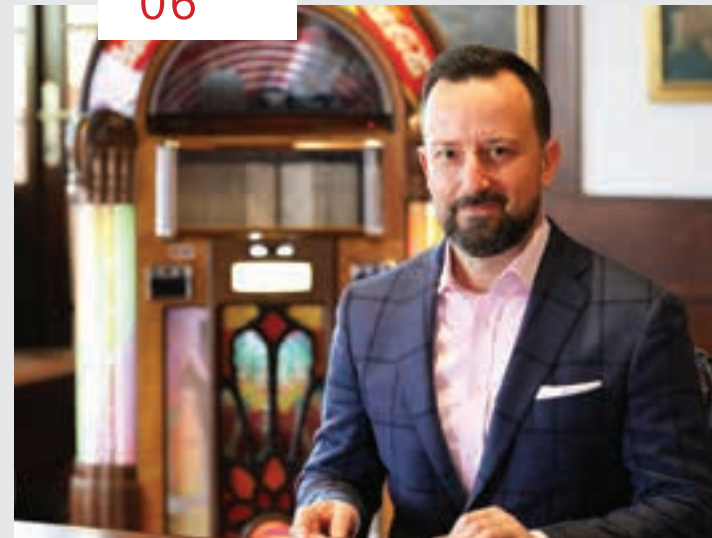
05 Систем за трговија со емисии на ЕУ

06 Интервју со Дан Тимотин, генерален директор на Пивара Скопје

07 Фотоволтаични системи за бизниси

08 Електромобилност со EVN

06

05

07

08

Промени во менаџментот на EVN во Македонија

Нов менаџер во EVN Македонија Електроснабдување, во EVN Хоме и EVN Македонија Холдинг ДООЕЛ, од март 2019 година е г. Роланд Циглер, кој на оваа позиција доаѓа од местото менаџер на Одделот за услуги во EVN AG, каде што работи од 2011 година.

Тој дипломирал на ТГМ Виена како машински инженер и на Универзитетот за економија и бизнис-администрација во Виена. Г. Циглер менаџирањето во

EVN Македонија Електроснабдување го презеде од г. Маркус Брандштетер, кој од 2011 година во нашата земја извршуваше повеќе менаџерски функции. Г. Брандштетер во EVN AG е од август 2003 и работел во повеќе оддели, и тоа сметководство, контролинг и ИТ, а од април 2019 е раководител на Одделот за билинг во Австрија.

Од март годинава и г. Јирген Флајшхакер е назначен за член на Управниот

Роланд Циглер

Маркус Брандштетер

Јирген Флајшхакер

одбор на EVN Македонија, функција што досега ја извршуваше г. Маркус Брандштетер. Г. Флајшхакер од 2005 година е вработен во одделот Контролинг и

сметководство во EVN AG, додека, пак, од октомври 2017 е менаџер и на UTILITAS. Тој дипломирал бизнис-консалтинг во Винер Ноиштад во 2004.

Почитувани партнери и соработници,

Кога на почетокот на новиот деловен предизвик и колегите и клиентите ќе ве прифатат пријателски и отворено, добивате вистинска мотивација и позитивна енергија да дадете сè од себе за заедничката цел. А целта е повеќе од јасна – EVN Македонија Електроснабдување да се стекне со статусот на стабилен и долгорочен партнер кај корисниците.

Тоа го постигнуваме со поставување највисоки стандарди за квалитет за продукти и услуги по конкурентни и фер цени. Како снабдувач со електрична енергија ги исполнуваме дневните потреби за електрична енергија на нашите корисници, а преку нашите сигурни и висококвалитетни услуги придонесуваме кон безбедноста и квалитетот на нивната работа.

Успехот и напредокот на нашите клиенти е и наш напредок. Тоа се пресликува на нашата работа и заедно ги подобруваме перформансите, но и секојдневно докажуваме дека можат секогаш да сметаат на нас. Сигурноста нема цена, таа се создава и негува.

Тимот на EVN Македонија Електроснабдување е многу мотивиран и професионален. Во последните години се креирани многу добри практики што претставуваат добра основа за развој во наредните години. Колегите се исто така многу отворени за надоградба, која е неопходна во натамошниот динамичен развој на пазарот. Клиентите и компаниите насекаде во светот ги имаат истите потреби. Тие очекуваат добра услуга за најпо-

волна цена. Но она што EVN Македонија Електроснабдување покрај услугата и цената го нуди, ја зголемува сигурноста, доверливоста и овозможува развој.

Во иднина, на потрошувачите сакаме да им понудиме производи и услуги според концептот на „one stop shop“. Покрај снабдувањето со енергија, им нудиме и комплементарни дополнителни услуги какви што се енергетски менаџмент, фотоволтаици, откуп на произведената енергија итн.

Корисниците што ќе инсталираат фотоволтаични системи ќе добијат услуга што се базира на знаење и на експертиза и во согласност со нивните специфични потреби ќе понудиме персонализирано решение што ќе ги даде најдобрите резултати.

Со новата услуга откуп на вишоците на енергија од енергијата што ја произведуваат фотоволтаичните системи, нашиот клиент обезбедува сигурен пласман на вишокот енергија.

Ќе понудиме и нови експертизи и системи за примена на Енергетскиот менаџмент, преку кој ќе се создадат услови за заштеда на средства и развој. EVN Македонија Електроснабдување веќе нуди инсталација и целосна услуга поврзана со хардверски и софтверски дел за правните лица по конкурентни цени.

Како дел од Групацијата EVN веќе сме препознатлив бренд за електромобилност.

”
EVN Македонија
Електроснабдување
покрај услугата и цената
за своите корисници
обезбедува поголема
сигурност, доверливост и
озможува развој.

Отворениот пазар носи многу предизвици и натпревар во кој добиваат сите што ќе вложат во развојот, во иновативноста, во новите технологии, но и во градењето доверба со партнерите. Сите наши клиенти може да сметаат на нашата поддршка при развивањето на својот бизнис. Од нас ќе добијат сè: енергија, продукти, услуги, експертизи и, најважно од сè, сигурен партнер.

Роланд Циглер
Менаџер во EVN Македонија Електроснабдување,
EVN Хоме, EVN Холдинг

EVN Хоме, најновиот член во семејството на EVN

Пазарот на електрична енергија е целосно либерализиран во согласност со Законот за енергетика донесен на 21.5.2018 година. Според тоа, сите потрошувачи се квалификувани да излезат на отворен пазар и сами да изберат од која компанија ќе бидат снабдувани со електрична енергија. Домаќинствата и малите потрошувачи што не сакаа да излезат на отворениот пазар се снабдувани од Универзалниот снабдувач

Согласно измените во Законот за енергетика што ги налага европската регулатива, новоформираната EVN Хоме е компанија што ќе ја врши дејноста на универзален снабдувач како и снабдувач во краен случај.

Што е тоа универзален снабдувач?

Според новите измени од Законот за енергетика, се воведува универзален снабдувач на електрична енергија. Неговата обврска е да врши снабдување на домаќинствата и на малите потрошувачи што не излегле на отворениот пазар... Под мали потрошувачи се подразбираат претпријатијата што имаат помалку од 50 вработени и вкупен годишен приход помал од 2 милиона евра во изминатите две години. Воведувањето универзален снабдувач, ќе обезбеди сигурност во снабдувањето за оние што спаѓаат во оваа категорија потрошувачи, а не избрале свој снабдувач на отворениот пазар на електрична енергија.

Што е тоа снабдувач во краен случај?

Снабдувач со електрична енергија во краен случај е оној што е должен да врши снабдување на потрошувачи кои не влегуваат во категоријата домаќинства и мали потрошувачи и кои останале без снабдувач со електрична енергија во случај кога:

- претходниот снабдувач прекинал со исполнување на обврската за снабдување со електрична енергија во рамките на постојните договори за снабдување;
- е поведена стечајна постапка на претходниот снабдувач со електрична енергија, или е во ликвидација;
- претходниот снабдувач ја изгубил лиценцата (му е суспендирана, одземена или престанала да важи);
- потрошувачите не склучиле нов договор за снабдување со електрична енергија по престанувањето или истекувањето на постојниот договор за снабдување.

Потрошувачите што не влегуваат во категоријата мали потрошувачи или домаќинства мораат да изберат снабдувач на отворениот пазар на електрична енергија. Доколку од одредени причини останале без снабдувач на отворениот пазар на електрична енергија, ќе бидат снабдувани со електрична енергија преку снабдувачот во краен случај EVN Хоме, но само во определен временски рок од 90 дена. По истекот на овој рок, мораат да изберат снабдувач или ќе бидат исклучени од дистрибутивната мрежа. Снабдувачот во краен случај ќе ги снабдува потрошувачите по цена што ќе биде 50% поголема од

цената на електрична енергија на пазарот ден однапред на берзата NUPX за месецот за кој се однесува пресметката.

За универзален снабдувач по пат на аукција беше избрана EVN Македонија АД во конзорциум со EVN Македонија Електроснабдување ДООЕЛ, по што ја основаа новата компанија EVN Хоме ДОО, која доби лиценца за универзален снабдувач од Регулаторната комисија за енергетика и водни услуги. EVN Хоме ја почна својата дејност од 1.7.2019 година.

Отсега EVN Хоме ќе ги издава фактурите за потрошената електрична енергија што корисниците досега ги добиваа од EVN Македонија, а нивната содржина ќе остане да биде во согласност со регулативата како и досега.

Систем за трговија со емисии на ЕУ

Во 2005 година Европската Унија го вовела системот за трговија со емисии на ЕУ (ЕУ ЕТС), а во насока на борба против климатските промени и намалување на испуштањето стакленички гасови што ги предизвикуваат во најголема мера емисиите на CO₂ (јаглерод).

Што е ЕУ ЕТС?

Со цел да се поттикнат деловните субјекти да ја намалат количината на стакленички гасови што ги испуштаат во атмосферата на економичен начин, ЕУ вовела цена на емисиите на јаглерод, како чинител што има најголемо влијание врз климатските промени. Финансиската вредност дадена на секој тон испуштени (или зачувани) гасови создаде пазарен механизам за тргување со дозволените емисии. Како таков, ЕТС механизмот на ЕУ ги постави климатските промени на агендата на одборите на компаниите низ цела Европа промовирајќи вложувања во чисти, нискојаглеродни технологии.

Како се одредува цената?

ЕУ ЕТС ја утврдува цената на емисиите на јаглерод преку системот на квоти наречен „ограничи и тргувај“. Ограничувањето претставува максимална дозволена количина на емисии на јаглерод диоксид што инсталациите опфатени со овој механизам може да ги емитуваат. Поставената граница се намалува со текот на времето, водејќи кон намалување на вкупните емисии на стакленички гасови. Преку овој механизам, однапред се утврдени вкупните дозволени емисии во дадена земја или регион („ограничени“). Потоа, се создаваат квоти во рамките на дозволеният буџет за емисии и се распределуваат или им се продаваат на компаниите преку аукции. По потреба, компаниите можат меѓусебно да тргуваат со дозволените и на тој начин придонесуваат во намалувањето на емисиите на јаглерод на компаниите по најнизок можен трошок за нив.

Како тоа влијае врз цената на електричната енергија?

Енергетскиот сектор е значаен извор на емисии на јаглерод поради горење фосилни горива за производство на електрична енергија што го прави атрактивна примарна цел за напорите за намалување на емисиите. Повисоката цена на емисии на јаглерод ги зголемува трошоците за употреба на јаглен и лигнит потребни за работењето на електраните. Како резултат на оваа мерка на ЕУ, а во отсуство на поевтини извори на енергија, особено гас и обновливи извори на енергија (ОИЕ), може да се очекува зголемување на големопродажните цени на електричната енергија. И покрај тоа што со зголемувањето на цената на емисиите на јаглеродот, јагленот станува помалку конкурентен во однос на гасот како енергенс за производство на електрична енергија, главно, двата енергенси се помалку конкурентни

во однос на ОИЕ. Ова доведува до чести промени во миксот на производството на електрична енергија, што заедно со трендовите на цените на другите извори на енергија, особено гасот, предизвикува флукутации во големопродажната цена на електричната енергија.

Каква е состојбата кај нас?

Во нашата земја не е воведен пазарниот механизам на ЕУ ЕТС и индустриите кои се најголеми потрошувачи на електрична енергија не се должни да имаат дозволи за нивните CO₂ емисии. Но и покрај тоа, нивните бизниси се сепак засегнати од овој механизам преку нестабилната цена на емисиите на јаглерод, која влијае врз големопродажната цена на електричната енергија. Цените на емисиите на јаглерод се под силно влијание на стратегиите и очекувањата на пазарните учесници, тековните политички кризи и конкретните политики на ЕУ, така што тешко е да се предвидат нивните движења.

Овие глобални трендови неизбежно вршат значителен притисок врз снабдувачите на електрична енергија, било да се големи или мали. И покрај тешките и неизвесни пазарни услови, EVN Македонија Електроснабдување има експертски тим што успешно се справува со предизвикот. Целосно сме посветени на обезбедување стабилни и фер цени на електричната енергија за нашите клиенти во текот на целата година, имајќи ја предвид флукутацијата на цената на емисиите на јаглерод и, пред сè, големопродажната цена на електричната енергија.

ИНТЕРВЈУ СО ДАН ТИМОТИН, ГЕНЕРАЛЕН ДИРЕКТОР НА ПИВАРА СКОПЈЕ

EVN Македонија Електроснабдување е наш стабилен бизнис-партнер

Новите услуги за технички решенија за производство на електрична енергија од обновливи извори кои проактивно се презентираат од страна на EVN Македонија Електроснабдување, предизвикаа голем интерес во Пивара Скопје како препознатлива општествено одговорна компанија и се надеваме дека ќе ги примениме во практика во најблиска иднина.

→ **EVN Журнал:** Како дел од корпорацијата Heineken, која е светски лидер во производство и продажба на пијалаци, сигурно веќе имате имплементирано голем дел мерки за енергетска ефикасност. Колку ваквите мерки придонесуваат за намалување на трошоците во Вашата компанија? Дали е важна само таа компонента или постигнување баланс помеѓу заштедите и општествената одговорност?

Дан Тимотин: Како дел од групациите Coca-Cola Hellenic & Heineken во континуитет ги следиме светските трендови на нови технологии и нивна имплементација. Новите технологии овозможуваат максимална ефикасност во однос на заштеда на енергија, намалена емисија на јаглерод диоксид, како и највисок степен на заштита на животната средина. Во изминатите години со воведувањето на меѓународните стандарди: Системите за квалитет (ISO 9001:2015), Безбедност на храна (ISO 22000:2018), Системот за управување со животна средина (ISO 14001:2015), Системот за управување со енергија (ISO 50001:2018), Стандардот за безбедност и здравје (ISO 45001:2018), Системот за управување со водените

ресурси (EWS), како и стандардите за квалитет на компаниите Coca-Cola и Heineken Knowledge Management system, ги доведоа до минимум ризиците од загадување на животната средина и покажуваат континуирано подобрување во поглед на заштита на животната средина и заштедата на електрична енергија.

→ **EVN Журнал:** Со оглед на тоа што Вашата компанија веќе подолго време функционира на либерализираниот пазар на електрична енергија, кои се придобивките од отворениот пазар?

Дан Тимотин: Со либерализација на пазарот на електрична енергија се отвори можност за снабдување електрична енергија од повеќе добавувачи, со што се создаде поголема конкуренција во снабдувањето. Како крајни корисници добивме можност да добиеме најквалитетна услуга по најдобра цена и избор на стабилен партнер. Најголемата придобивка за нашата компанија е добивањето соодветна понуда која е приспособена на нашите барања и капацитети. Како придобивки од либерализацијата на пазарот ги гледаме и стабилност на системот

за снабдување и дистрибуција на електрична енергија, постојано следење и анализа на потрошувачката, можност за имплементација на системи за сопствено производство на електрична енергија, надоместок при промена на напон и оштетување опрема итн.

→ **EVN Журнал:** За Ваш партнер на отворениот пазар го избравте EVN Македонија Електроснабдување. Какво е Вашето искуство од досегашната соработка и дали новите услуги што ги нуди компанијата може да најдат примена во Вашиот технолошки процес?

Дан Тимотин: EVN Македонија Електроснабдување е наш долгогодишен партнер за снабдување со електрична енергија и досега имаме само позитивно искуство во меѓусебната соработка. За нас EVN е стабилен бизнис-партнер. Пивара Скопје како општествено одговорна компанија се заложува секоја година да го зголеми процентот на снабдување со струја произведена од обновливи извори, во кој дел имаме значајна поддршка од EVN Македонија Електроснабдување која во целост ги испол-

нува нашите барања. Во тој контекст, новите услуги за технички решенија за производство на електрична енергија од обновливи извори кои проактивно се презентираат од страна на EVN Македонија Електроснабдување, предизвикаа голем интерес во Пивара Скопје како препознатлива општествено одговорна компанија и се надеваме дека ќе ги примениме во практика во најблиска иднина.

→ **EVN Журнал:** Одржувањето на позицијата лидер сигурно бара постојан фокус кон подобрување. Во кој правец планирате да се развива Вашата компанија во иднина?

Дан Тимотин: Нашата мисија е исполнување на сопствените заложби за одржлив развој до 2025 година, при што се фокусираме на следните клучни области: намалување на емисиите на јаглерод диоксид, употреба и управување со водените ресурси, постигнување на „Свет без отпад“, хранливи состојки и секако нашите луѓе и заедницата каде што припаѓаме. Веќе е постигнат добар напредок и сме на добар пат да ги исполниме дефинираните заложби.

Фотоволтаични системи за бизниси

Сонцето претставува чист, достапен и обновлив извор на енергија. Со инсталација и користење фотоволтаични системи во вашите бизнис-операции се овозможува искористување на соларната енергија и со тоа заштеда на трошоци и одржлив развој на бизнисот. EVN на корисниците им нуди комплетна услуга за искористување на соларната енергија по принципот – „ключ на рака“.

Доколку размислувате за поставување фотоволтаичен систем во вашиот бизнис, патот дотаму е едноставен.

1. Контактирајте го вашиот регионален менаџер за корисници (www.snabduvanje.mk) или пишете ни на gosolar@evn.mk
2. Пополнете и поднесете официјално барање со детали за бизнисот односно објектот
3. Врз основа на вашето барање и увид на терен, нашите инженери ќе изработат конкретна понуда што претставува персонализирана конфигурација на фотоволтаичен систем по мера на вашиот бизнис
4. Со прифаќањето на понудата и потпишувањето на договорот со EVN, се преминува кон целосна реализација на предвиденото решение

Поволни услови за функционирање на фотоволтаичните системи се:

- соодветно позиционирање
 - чисто небо
 - директни сончеви зраци
- *Системите функционираат и во облачно време, со дифузна светлина.

Инсталирана моќност на една фотоволтаична централа се изразува во kWp. Понудената цена за инсталација на фотоволтаичниот систем се изразува во евро за kWp. kWp се добива при стандардни тест-услови:

- сончево зрачење од 1.000 W/m²
- температура на сончевите ќелии 25°C

Одберете го EVN за ваш партнер

Нудиме:

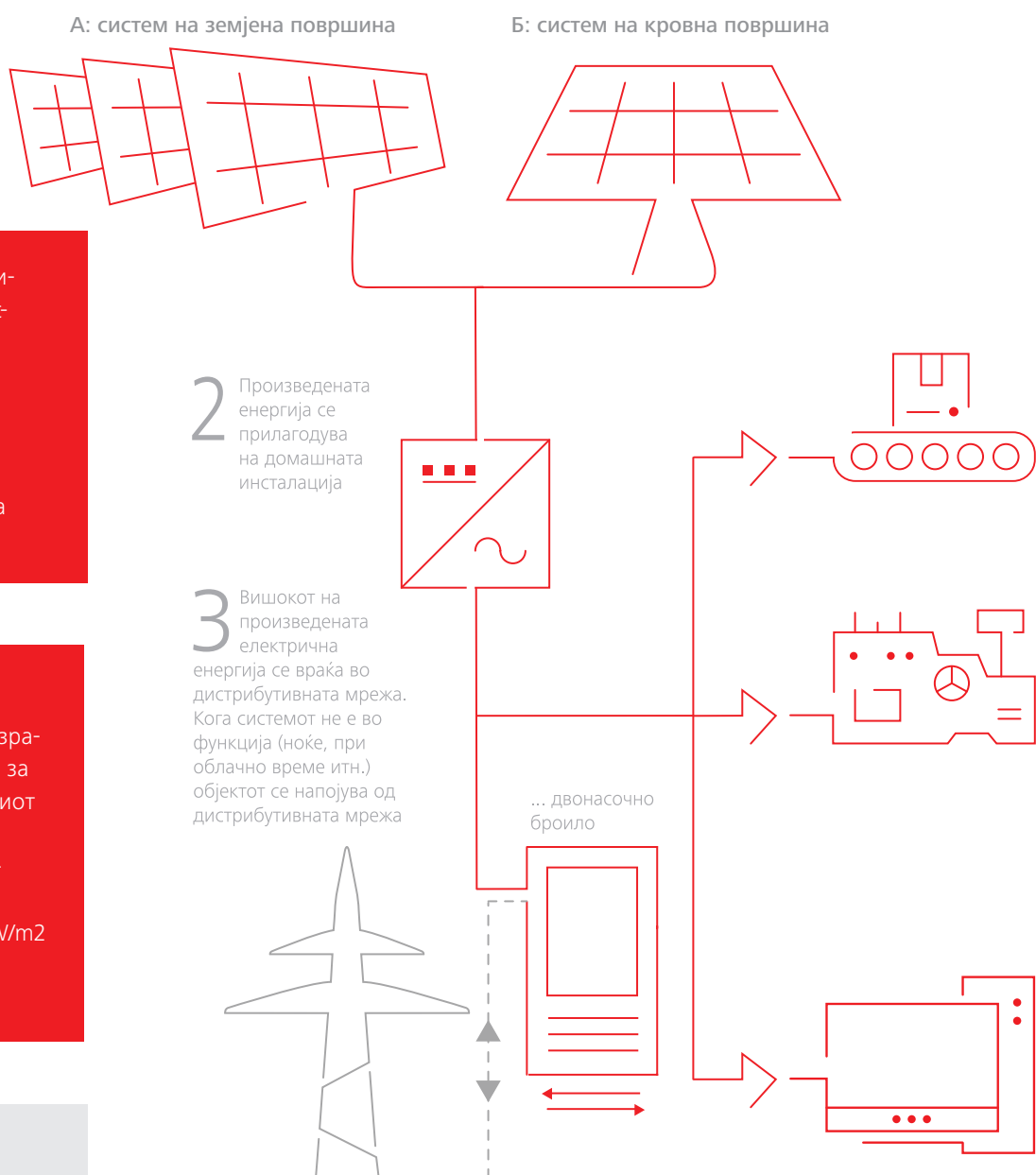
- услуга „ключ на рака“ – од концепт до реализација
- персонализирано решение по мера на вашиот бизнис
- груба пресметка за очекуваното производство на системот
- можност за откуп на произведените вишоци енергија
- Poli PERC и Mono PERC панели со највисок процент на ефикасност
- панели и инвертори од топ 5 светски производители
- соработка со домашни компании и производители
- гаранција за квалитет
- опции за одржување

Енергетска ефикасност со фотоволтаични системи

- најголема заштеда се постигнува со речиси целосно искористување на произведената енергија од фотоволтаичниот систем за сопствени потреби
- со приспособување на процесите на работа во вашиот бизнис и доколку е возможно зголемен обем на потрошувачка на енергија во дневните часови кога има производството на енергија од фотоволтаичниот систем, потенцијалот за заштеда на енергија е висок.

1 Производство на електрична енергија од сончево зрачење

Типови на инсталации за бизнис-корисници

*За инсталација на 1kW на кровна конструкција потребни се 7m², а за на земјена површина 13m²

Фотоволтаична централа поставена на земјена површина во склоп на пречистителна станица во Кочани, изведена од EVN. Инсталирана моќност 450 kW

Електромобилност со EVN

EVN во изминатата година реализираше серија активности за афирмација и за искористување на придобивките од електромобилноста во земјава. Технологијата за електрични возила во последниве години станува сè понапредна, поевтина и со тоа подостапна за купувачите, па одлуката за преминување од фосилни горива во електричен погон за мобилност е тренд што сигурно ќе трае подолго време.

Во моментот главен предуслов за зголемување на бројот на електрични возила на улиците и патиштата е постоење широко распространета инфраструктура за полнење. Согледувајќи го овој недостаток во нашата земја, EVN постави вкупно 40 станици за полнење низ државата на централни, јавно достапни и фреквентни локации. Во иницијалниот промотивен период, полнењето на станиците на EVN е бесплатно. Дополнително, активно ги поддржуваме сите локални иницијативи за промоција на електромобилноста, а во нашиот сопствен возен парк воведовме електрични возила и тротинети. Со ова, компанијата повторно докажува дека одржливоста и одговорноста се дел од долгорочните напори во работењето.

Електричните возила се поекономични, потивки, побезбедни и почисти од класичните. Тие ја намалуваат бучавата во градовите, поевтини се за одржување поради поедноставната механика, а што е најважно – не го загадуваат воздухот.

Сопствениците на електрични возила често се мотивирани полнењето во своите домови или деловни објекти да го вршат со обновлива енергија. Најчесто тие инсталираат фотоволтаични системи и на тој начин максимално заштедуваат и ја штитат животната околина.

Веќе имате електрични возила во вашиот возен парк? Пријавете се за картичка за полнење!

Станиците за полнење електрични возила на EVN работат преку активација со електронска картичка.

Картичката е бесплатна и за неа можете да се пријавите на emobility@evn.mk или преку онлајн формуларот на emobility.evn.mk.

Зошто да поставите станица за полнење во вашиот бизнис-објект?

- афирмација на вашата бизнис-локација
- можност за дополнителни приходи
- демонстрирање општествена одговорност
- посети од возачи на електрични возила од земјата и од странство

Дел од станиците за полнење се поставени во рамките на приватни деловни објекти каде што има голема посетеност на возачи какви што се ресторани, хотели, шопинг-центри и слично. EVN на своите корисници и бизнис-соработници им нуди можност за соработка и поставување станици за полнење во рамките на нивните објекти. Доколку сте заинтересирани, ве молиме контактирајте го вашиот менаџер за корисници (snabduvanje.mk).